

## საბაზრო ეკონომიკისა და მდნარმოების ბანვითარება საქართველოში

ნათია ბედუკაძე-მამაცაშვილი  
სტუ დოქტორანტი

### რეზიუმე

საქართველოს ევროპასთან პოლიტიკური და ეკონომიკური ინტეგრაციისათვის აუცილებელია მთავრობის ეკონომიკურმა პოლიტიკამ უზრუნველყოს ინკლუზიური ეკონომიკური ზრდა, რათა თითოეულმა მოქალაქემ ისარგებლოს მიღწეული შედეგებით. ეკონომიკური პოლიტიკა, უპირველეს ყოვლისა, უნდა ემყარებოდეს ეკონომიკური თავისუფლებისა და საკუთრების უფლების განუხრელ დაცვას.

გარდამავალ პერიოდში აუცილებელია ახლებურად გავიაზროთ სახელმწიფოს როლი ეკონომიკაში, რაც პირდაპირი ჩარევის შეზღუდვას გულისხმობს. სახელმწიფო ახორციელებს საზოგადოებისათვის აუცილებელ და სასიცოცხლო მნიშვნელობის საქმიანობას, რისთვისაც ასრულებს საკანონმდებლო, სამეწარმეო და საერთაშორისო ფუნქციას.

საბაზრო ეკონომიკის ეფექტური ფუნქციონირებისა და მისი სოციალური ორიენტაციისათვის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს თავისუფალი საბაზრო ურთიერთობებისა და სახელმწიფოს მარეგულირებელი როლის ოპტიმალური შეხამება, რამეთუ წინააღმდეგ შემთხვევაში, საბაზრო ეკონომიკის სოციალური ორიენტაციის პრაქტიკული რეალიზაცია შეუძლებელი აღმოჩნდება. სოციალურად ორიენტირებული საბაზრო ეკონომიკის შინაგან, ძირითად წინააღმდეგობას, წარმოადგენს წინააღმდეგობა საბაზრო ეკონომიკის ეკონომიკურ მიზანს, რაც გამოიხატება მოგებაში - მოგების მიღებისაკენ სწრაფვაში და საბაზრო ეკონომიკის სოციალურ ორიენტაციას შორის, რაც გულისხმობს ხალხის ინტერესების გათვალისწინებას - ხალხის ინტერესების რეალიზაციისაკენ ორიენტაციას, რომლის განხორციელება

რციელება შესაძლებელია მხოლოდ სახელმწიფოს მიერ სათანადო სამართლებრივი და ორგანიზაციული უზრუნველყოფის პირობებში.

ამრიგად, საბაზრო ეკონომიკა ეკონომიკურ თავისუფლებას ემყარება და არჩევანის თავისუფლებაში ვლინდება. არჩევანი კონკურენციის უმთავრესი წინაპირობაა, ხოლო კონკურენცია ეკონომიკური განვითარების ძირითადი მამოძრავებელი ძალაა. სწორედ ეკონომიკური თავისუფლება უქმნის ნიადაგს ნოვაციებს. რასაკვირველია, ეკონომიკური თავისუფლება თავისთავშივე გულისხმობს გარკვეულ შეზღუდვებსა და ზომებს, რომლებიც სახელმწიფომ უნდა არეგულიროს პოლიტიკური, ეკონომიკური და საზოგადოებრივი მექანიზმებით.

**საკვანძო სიტყვები:** საბაზრო ეკონომიკა, კონკურენცია, სანარმო, ფუნქციები, კონკურენტუნარიანობა.

### ძირითადი ტექსტი

ეკონომიკა წარმოადგენს საფუძველს, რომლის საშუალებითაც შესაძლებელია პოლიტიკური დამოუკიდებლობის შენარჩუნება, სოციალური საკითხების გადაჭრა, აქტიური საგარეო პოლიტიკის გატარება, თავდაცვისუნარიანობის განმტკიცება. საბაზრო ეკონომიკა წარმოადგენს ეკონომიკურ სისტემას, რომელშიც სახელმწიფოს მონაწილეობა მინიმუმამდეა დაყვანილი. საბაზრო ეკონომიკის, როგორც ეკონომიკური ლიბერალიზაციის გამოხატულების თეორიული პრინციპები, პირველად შოტლანდიელმა ეკონომისტმა ადამ სმიტმა დაამუშავა. ამგვარი ეკონომიკური სისტემის ძირითად მექანიზმს სმიტი „უჩინარ ხელს“ (invisible hand) უწოდებდა<sup>1</sup>.

საქართველოში საბაზრო ეკონომიკის დამკვიდრება-განვითარება უნდა ითვალისწინებდეს ეროვნული ბაზრის განვითარებისათვის აუცილებელ ფაქტორებს (ქვეყნის ტერიტორიულ მდებარეობას, მის ბუნებრივ კლიმატურ პირობებს, მოსახლეობის ადათ-წესებს და სხვა). საჭიროა გატარდეს საქართველოს

1 თ. ვერულავა, „უხილავი ხელის“ მეტაფორა და ადამ სმიტი, თბ., 2014.

ეკონომიკისათვის შესაფერისი რეფორმები, რომლებიც უზრუნველყოფენ ჯანსაღი საბაზრო მექანიზმის ფუნქციონირებას და საბოლოო ჯამში ხალხის კეთილდღეობის ამაღლებას. საბაზრო ეკონომიკა კერძო ინიციატივასა და კერძო საკუთრებას ეყრდნობა. კერძო ინიციატივაზე დამყარებულ მეურნეობაში კი შრომის ნაყოფიერების სრულყოფილება ისტორიამ უკვე დაამტკიცა. განვითარებული ქვეყნების გამოცდილება გვიჩვენებს, რომ საბაზრო ურთიერთობა ყველა პირობას ქმნის, ერთი მხრივ, საკუთრებისა და მეურნეობის ფორმების მრავალგვარობის დამკვიდრებისათვის, ხოლო, მეორე მხრივ, ხელს უწყობს ადამიანთა უნარისა და ინიციატივის სრულად წარმოჩენა-განვითარებას.

როგორც ცნობილია, „მენარმეთა შესახებ“ საქართველოს კანონის მე-2 მუხლის პირველი პუნქტით განსაზღვრულია საწარმოთა შემდეგი ექვსი სახის ორგანიზაციულ-სამართლებრივი ფორმა: 1) ინდივიდუალური საწარმო (ის). საქართველოში ამ ფორმაზე მოდის საწარმოთა 63,3%. სულ სუბიექტთა რაოდენობაა 412581, ხოლო აქედან აქტიურია 98288; 2) სოლიდარული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (სპს). ამ ფორმაზე მოდის 0,4%. სუბიექტთა რაოდენობა - 2763 და აქედან აქტიური - 295; 3) კომანდიტური საზოგადოება (კს). ამ ფორმით ჩამოყალიბებულია 0,0%. სუბიექტთა რაოდენობა - 186 და აქედან აქტიურია - 28; 4) შეზღუდული პასუხისმგებლობის საზოგადოება (შპს). ეს ფორმა შეადგენს - 30,0%. სულ სუბიექტთა რაოდენობაა - 195604, ხოლო აქედან აქტიურია - 65659; 5) სააქციო საზოგადოება (სს). ეს ფორმა წარმოდგენილია 0,4%-ით. სუბიექტთა რაოდენობა - 2489 და აქედან აქტიურია 873; 6) კოოპერატივი (კ). ამ უკანასკნელზე მოდის საწარმოთა 0,7%. სუბიექტთა რაოდენობაა 4820, ხოლო აქტიურია - 218. (ეს მონაცემები წარმოდგენილია საქართველოს სტატისტიკის ეროვნული სამსახურის მიერ 2017 წლის 1 მარტის მდგომარეობით<sup>1</sup>). საბაზრო ეკონომიკაში მენარმეობას დიდი მისია აკისრია, როგორც საკუთარი, ისე სხვისი

---

**1 საქართველოს ეროვნული სამსახურის ვებგვერდი GeoStat.Ge**

წარმოების ფაქტორების გამოყენებით ინდივიდუალური და საზოგადოებრივი დოვლათის წარმოება, წარმოების ფაქტორთა მესაკუთრეების უზრუნველყოფა შესაბამისი შემოსავლებით; მოსახლეობის დასაქმება და მათი ცხოვრების დონის ამაღლება; სახელმწიფო ბიუჯეტის შევსება; ქვეყნის პოლიტიკური, ეკონომიკური და სოციალური პროგრესისა და სტაბილურობის უზრუნველყოფა.

საბაზრო მექანიზმი საზოგადოების კეთილდღეობის საფუძველი უნდა გახდეს. საქართველოს სახელმწიფოებრივ დამოუკიდებლობას ზურგი უნდა განუმატკიცოს ეკონომიკის აღმავლობამ სოციალურად ჯანსაღ საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის გზით.

საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლის პირობებში განსაკუთრებული აქტუალობით სარგებლობს საკითხი სახელმწიფოს ფუნქციების შესახებ. იმ გარდაქმნების ფონზე, რომლებმაც მოიცვა პოსტსაბჭოური სივრცე, სულ უფრო სადაო და კვლევის საგანი ხდება სახელმწიფოს გავლენის სფეროები. ეკონომიკის ლიბერალიზაციის დროს სულ უფრო იცვლება და ახალ დატვირთვას ღებულობს სახელმწიფოს როლი თანამედროვე სამეურნეო ცხოვრებაში. გარდამავალ პერიოდში აუცილებელია ახლებურად გავიაზროთ მისი როლი ეკონომიკაში, რაც პირდაპირი ჩარევის შეზღუდვას გულისხმობს. ე. ი. საბაზრო ეკონომიკის პირობებში სახელმწიფო თანამშობს სხვა, არანაკლებ მნიშვნელოვან როლს, ვიდრე მბრძანებლურ - ადმინისტრაციულ სისტემაში. სახელმწიფოს როლი მრავალ ღონისძიებაში გამოიხატება, მას შეუძლია შექმნას თანაბარი პირობები ყველა ინდივიდისათვის, რაც დემოკრატიული სახელმწიფოს ჩამოყალიბების საწინდარია. სახელმწიფო ვალდებულია განახორციელოს საზოგადოებისათვის აუცილებელი და სასიცოცხლო მნიშვნელობის საქმიანობა, რისთვისაც ასრულებს სხვადასხვა ფუნქციას.

სახელმწიფოს საკანონმდებლო ფუნქცია გულისხმობს ისეთი კანონების შემუშავებასა და ამოქმედებას, რომლებიც უზრუნველყოფენ საზოგადოების ნორმალურ არსებობასა და

განვითარებას. სამენარმეო საქმიანობის მასტიმულირებელი კანონმდებლობა არის ნამდვილი რეგულატორი საბაზრო მექანიზმისა, რადგან საკანონმდებლო ბაზა სახელმწიფოს ხელშია, სწორედ მას შეუძლია „თამაშის წესების“ დადგენა.

სახელმწიფოს სამენარმეო ფუნქცია მოიცავს ეკონომიკური საქმიანობის სხვადასხვა ფორმას, რასაც საფუძვლად უდევს სახელმწიფო საკუთრება. სახელმწიფო საკუთრებაში შესაძლებელია დარჩეს ეკონომიკის საერთო - ეროვნული მნიშვნელობის დარგები. თითქმის ყველა ქვეყანაში არსებობს განსხვავებული მასშტაბების სახელმწიფო სექტორი. სახელმწიფო ფლობს კაპიტალს, მონაწილეობს სამენარმეო საქმიანობაში. მნიშვნელოვანია სახელმწიფო სექტორში დასაქმებულთა რიცხვი. მაგალითად, საფრანგეთსა და იტალიაში დასაქმებულთა 11% სწორედ სახელმწიფო სექტორზე მოდის. გერმანიაში, ჰოლანდიასა და ბელგიაში ეს მაჩვენებელი 8 - 9% -ს უდრის<sup>1</sup>. ამ ქვეყნებში სახელმწიფო სექტორის განვითარება მეტწილად სტრატეგიული დანიშნულების დარგებში ხდება.

სახელმწიფოს ფუნქცია საერთაშორისო საქმიანობაში ქვეყნისათვის სასიცოცხლო მნიშვნელობისაა და ძირითადად სავაჭრო და ინვესტიციურ პოლიტიკაში გამოიხატება. თანამედროვე ეტაპზე საექსპორტო დარგების ნახალისება და განვითარება, საშინაო ბაზრის ზომიერი დაცვა, ეკონომიკური პოლიტიკის შემადგენელი ნაწილი უნდა გახდეს. სერიოზულ მხარდაჭერას საჭიროებს სახელმწიფოსაგან უცხოური ინვესტიციები. ამ სახსრების მოზიდვა შეიძლება განხორციელდეს სხვადასხვა ფორმით. ეს პროცესი სახელმწიფოს ეკონომიკისათვის ძალზედ მომგებიანია. ჯერ ერთი, კაპიტალის ნაკლებობისა და მოძველებული ტექნოლოგიის პირობებში ეს ინვესტიციები დაეხმარება ქვეყანას სამრეწველო ბაზის მოდერნიზაციაში, გაიზრდება ქვეყნის სამრეწველო პოტენციალი, დაინერგება პროდუქტი გამოცდილებები. ეს პროცესები მოითხოვს უცხოელ ინვესტორთა მოგების კონცენტრაციას და უცხოური კაპიტალის უსაფრთხო-

---

**1** [www.nplg.gov.ge](http://www.nplg.gov.ge)

ების უზრუნველყოფას. თუმცა სახელმწიფომ არ უნდა მიაღწიოს გადაჭარბებული მნიშვნელობა უზოურ ინვესტიციებს, რადგან მთავარი ფაქტორი ქვეყნის ეკონომიკის განვითარებისა არის ეროვნული ეკონომიკის აღორძინება. ამრიგად, უცხოურ ინვესტიციებთან ერთად მნიშვნელოვანი როლი უნდა მიენიჭოს ადგილობრივი რესურსების ეფექტურ გამოყენებას.

საბაზრო ურთიერთობების სრულყოფა და მიზანდასახული გამოყენება საზოგადოების ეფექტიანი სოციალურ - ეკონომიკური ფუნქციონირების აუცილებელ პირობას წარმოადგენს.

ამრიგად, საბაზრო ეკონომიკის ეფექტური ფუნქციონირებისა და მისი სოციალური ორიენტაციისათვის აუცილებელ პირობას წარმოადგენს თავისუფალი საბაზრო ურთიერთობებისა და სახელმწიფოს მარეგულირებელი როლის ოპტიმალური შეხამება, რამეთუ წინააღმდეგ შემთხვევაში, საბაზრო ეკონომიკის სოციალური ორიენტაციის პრაქტიკული რეალიზაცია შეუძლებელი აღმოჩნდება. სოციალურად ორიენტირებული საბაზრო ეკონომიკის შინაგან, ძირითად წინააღმდეგობას, წარმოადგენს წინააღმდეგობა საბაზრო ეკონომიკის ეკონომიკურ მიზანს, რაც გამოიხატება მოგებაში - მოგების მიღებისაკენ სწრაფვაში და საბაზრო ეკონომიკის სოციალურ ორიენტაციას შორის, რაც გულისხმობს ხალხის ინტერესების გათვალისწინებას - ხალხის ინტერესების რეალიზაციისაკენ ორიენტაციას, რომლის განხორციელება შესაძლებელია მხოლოდ სახელმწიფოს მიერ სათანადო სამართლებრივი და ორგანიზაციული უზრუნველყოფის პირობებში.

საბაზრო ეკონომიკას მისი შესაბამისი ინფრასტრუქტურა გააჩნია. საბაზრო ეკონომიკის ინფრასტრუქტურა არის ის მექანიზმი, რომელსაც მოძრაობაში მოყავს მთელი საბაზრო სისტემა. მასში შედის ცალკეული ბაზრების ფარგლებში მოქმედი სპეციალიზებული ორგანიზაციები, საქონლისა და მომსახურების ბირჟები, საბითუმო და საცალო სისტემები, კომერციულ საფუძველზე მოქმედი ფირმები, რომლებიც კონკურენციის მონაწილეებს აწვდიან საბაზრო ინფორმაციას, მარკეტინგულ

მომსახურებას, მრავალრიცხოვანი შუამავალი კომპანიები, სერვისის სამსახურები და სხვა რგოლები. მათ უკავიათ მწარმოებლიდან მომხმარებელამდე გადაჭიმული უდიდესი ეკონომიკური სივრცე. განსაკუთრებული ინფრასტრუქტურის პირობებში, ბაზრები საკმაოდ ეფექტიანად რეაგირებენ საქონლის დროებით უკმარისობაზე და, რაც მთავარია, არ აძლევენ მას ფესვების გადგმის, დეფიციტად გადაქცევის შესაძლებლობას. მიზეზი უბრალოა, საქონლის ბაზრების ინფრასტრუქტურას აქვს უნარი მიიღოს მოთხოვნისაგან გამომდინარე სიგნალები და ადეკვატური რეაგირება მოახდინოს მასზე. მაგალითისთვის, საფონდო ბირჟა წარმოადგენს ფასიანი ქაღალდების ბაზრის ინფრასტრუქტურის წამყვან ელემენტს; მას ლავირების ფართო დიაპაზონი გააჩნია, საბოლოო ანგარიშით ეს იმით აიხსნება, რომ საბაზრო ეკონომიკაში წარმოებას ძირითადად სააქციო საზოგადოებები ახორციელებენ, რომელთა არსებობა საფონდო ბირჟის გარეშე წარმოუდგენელია. უდიდესი როლი აკისრია ქვეყნის ეკონომიკურ აღმავლობაში კომერციული ბანკების არსებობას, მათ სრულყოფილ განვითარებას ჯანსაღი კონკურენციის პირობებში. ძირითად ბანკს კი წარმოადგენს ეროვნული (ცენტრალური) ბანკი, რომლის გამართული მოქმედება ქვეყანაში ფულის მიმოქცევისა და ფულად - საკრედიტო პოლიტიკის ჩამოყალიბების ერთ - ერთი ძირითადი საშუალებაა. განვითარებული ქვეყნის ერთ - ერთი ძირითადი საფინანსო რგოლია საგადასახადო სისტემა. ის საფუძვლად უდევს ქვეყნის ბიუჯეტს. დახვეწილი საგადასახადო სისტემა ქვეყანაში არსებული მენარმეობის განვითარების უდიდესი გარანტიაა. ამრიგად, განვითარებული საბაზრო ეკონომიკის ინფრასტრუქტურის ჩამოყალიბება უდიდეს როლს ასრულებს საქართველოს საბაზრო ეკონომიკაზე გადასვლასა და ძლიერი სახელმწიფოს ჩამოყალიბებაში.

აქვე მნიშვნელოვანია, შევხვთ საბაზრო ეკონომიკასა და კონკურენციას. კონკურენციის არსებობა, როგორც ვიდა, ისე საგარეო ბაზრებზე ეკონომიკის წარმატებული ფუნქციონირე-

ბის აუცილებელი პირობაა.

ტერმინი „კონკურენცია“ ლათინური წარმოშობისაა და ფართო გაგებით ნიშნავს ეკონომიკური აგენტების მეტოქეობას, რაც ხელს უწყობს მომხმარებლისათვის საჭირო საქონლის წარმოებას<sup>1</sup>. იგი წარმოადგენს ძირითად მარეგულირებელ მექანიზმს. კონკურენცია წარმოიშობა მაშინ, როდესაც ბაზარზე ერთდროულად გამოდის რამდენიმე ფირმა, ერთნაირი ან ურთიერთშენაცვლებადი საქონლით. ასეთ შემთხვევაში მომხმარებლის მიერ ყიდვის შესახებ გადანყვეტილების მიღება ხდება ფასის, ხარისხის, შეფუთვის, სერვისისა და სხვა პარამეტრების გათვალისწინებით. კონკურენცია აიძულებს მენარმეს, სამეურნეო საქმიანობა ააწყოს ისე, რომ უზრუნველყოფილი იყოს მუშაობის მაღალი ხარისხი და კონკურენტუნარიანი საქონლის წარმოება. საქონლის კონკურენტუნარიანობა გულისხმობს ბაზარზე ამა თუ იმ საქონლის უპირატესობას. ანალოგიური დანიშნულების საქონელს შორის მაღალი კონკურენტუნარიანობა გააჩნია იმას, რომელიც უზრუნველყოფს უმაღლეს სასარგებლო ეფექტს მომხმარებლის საერთო დანახარჯებთან მიმართებაში.

კონკურენტუნარიანობის ამაღლებისათვის არ არის საკმარისი მხოლოდ პროდუქციის ხარისხის გაზრდა, აუცილებელია დიდი უპირატესობა მიენიჭოს ახალი საქონლის შემუშავებისა და ათვისების საკითხს, ბაზარზე ლიდერის პოზიციის მოპოვებას. ყოველივე ეს კი ხელს უწყობს მოთხოვნილებათა უკეთესად დაკმაყოფილებას, წარმოების მოქნილ გარდაქმნას, საბოლოოდ კი საქონლის წარმატებით რეალიზაციას. საბაზრო სისტემის პირობებში გამოიყოფა კონკურენციული ბრძოლის ორი ძირითადი ფორმა: შიდა დარგობრივი და დარგთაშორისი. შიდა დარგობრივი ბრძოლის პირობებში მენარმეები თითქოს არასოდეს აწარმოებენ ერთნაირ პროდუქციას. ისინი ყოველთვის ცდილობენ რაიმე სიახლე შეიტანონ თავის ნაწარმში - ხარისხის მაქსი-

<sup>1</sup> Civil ენციკლოპედიური ლექსიკონი (<http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=5&t=3598>)

მალურად გაუმჯობესება იქნება ეს თუ გარეგანი გაფორმება. დარგთაშორისი კონკურენციის დროს მენარმეები ივინყებენ შიდადარგობრივ ბრძოლას და ერთიანი ძალებით ცდილობენ მეტი რეკლამა გაუწიონ თავისი დარგის პროდუქციას.

### **დასკვნა**

საბაზრო ეკონომიკა ეკონომიკურ თავისუფლებას ემყარება და არჩევანის თავისუფლებაში ვლინდება. არჩევანი კონკურენციის უმთავრესი წინაპირობაა, ხოლო კონკურენცია ეკონომიკური განვითარების ძირითადი მამოძრავებელი ძალაა. სწორედ ეკონომიკური თავისუფლება უქმნის ნიადაგს ნოვაციებს. რასაკვირველია, ეკონომიკური თავისუფლება თავისთავშივე გულისხმობს გარკვეულ შეზღუდვებსა და ზომებს, რომლებიც სახელმწიფომ უნდა არეგულიროს პოლიტიკური, ეკონომიკური და საზოგადოებრივი მექანიზმებით.

ამრიგად, ეკონომიკური კეთილდღეობის საწინდარია ეკონომიკური თავისუფლება. ამ უკანასკნელის მთავარი უზრუნველმყოფი კი არის სახელმწიფოს ეკონომიკური პოლიტიკა, რომლის შესაბამისადაც უნდა განისაზღვროს სახელმწიფოს ეკონომიკური როლი და მისი ჩარევის მასშტაბები.

### **ლიტერატურა:**

1. თ. ვერულავა, „უხილავი ხელის“ მეტაფორა და ადამ სმიტი, თბ., 2014
2. საქართველოს ეროვნული სამსახურის ვებგვერდი GeoStat.Ge
3. [www.nplg.gov.ge](http://www.nplg.gov.ge)
4. Civil ენციკლოპედიური ლექსიკონი ( <http://www.nplg.gov.ge/gwdict/index.php?a=term&d=5&t=3598>)

### **REFERENCES:**

1. T. Verulava, The invisible hend metaphor and Adam Smith (2014);
2. Georgian National Service Website GeoStat.Ge;

3. [www.nplg.gov.ge](http://www.nplg.gov.ge)

4. Civil Encyclopedia Dictionary (<http://www.nplg.gov.ge/gw-dict/index.php?a=term&d=5&t=3598>)

## **MARKET ECONOMY AND ENTREPRENEURSHIP DEVELOPMENT IN GEORGIA**

**Natia Bedukadze-Mamatsashvili**

PhD Student, GTU

### **RESUME**

For political and economic integration of Georgia with Europe, for the government's economic policy it is essential to ensure inclusive economic growth, to make able every citizen to benefit from the achieved results. The economic policy, first of all, should be based on the constant protection of economic freedom and property rights.

During the transition period, it is necessary to rethink the role of the state in the economy, which limits its direct interference. The state implements the necessary and vital activities for the society, for which the legislative, entrepreneurial and international functions are fulfilled.

For effective functioning of market economy and its social orientation free market relations and the state's optimal regulatory role are necessary conditions, because, otherwise the practical realization of socially oriented market economy is impossible.

Thus, the market economy is based on economic freedom and is expressed in freedom of choice. The choice is the main prerequisite of competition, and competition is the main driving force for economic development. Economic freedom creates the ground for innovation. Naturally, economic freedom itself implies the certain political and economic restrictions and measures taken by the state.

**Key words:** Market Economy, Competition, Enterprise, Functions, Competitiveness.